

సృష్టి కర్త లు

ఇంకా సూర్యోదయమన్నా కాలేదు. ఆకాశం కడిగిన పశ్చిం తీరుగున్నది— చూరుపుదిక్కు ఒకటి అరా మేఘపు ముక్కలు ముఖం నూడుకొని వేళ్లాడుతున్నాయి. ఉదయించని సూర్యకాంతి ఆకాశానికి ఎర్రమట్టి పూసినట్టుగున్నది— చెట్ల ఆకులు రాత్రి కురిసిన వర్షానికి పచ్చగా నిగనిగలాడుతూ లోకంలో ఇంకా ఏ అన్యాయం చూడని పసిపిల్లల మొఖాల్లా వెలిగిపోతున్నాయి. గాలి ఉండీ ఉండీ వీస్తోంది. ఆ గాలికి గుట్టబోరు క్రింది భాగంలోని డేకు లేతాకులు “బొంబాయి” మని శబ్దం చేస్తూ కదులుతున్నాయి— కొండరాళ్ళ మీదినుండి జల జల ఇంకా రాత్రి కురిసిన వర్షపు నీళ్లు జారుతూనే ఉన్నాయి— వాగు ఎర్ర నీళ్ళతో నిండి అదేదో సందడిగా, అలజడిగా అనేకమంది కలిసి తర్జన భర్జన పడుతున్నట్లుగా పారుతోంది. చెట్లకొవల మీద అప్పుడే స్వేచ్ఛ పొందినట్టు, ప్రపంచంలోని సంతోషమంతా తమదేనన్నట్లు పక్షులు పల్లీలు కొడుతున్నాయి. అడివి అంచుకు పచ్చగా నవనవ లాడ్తున్న గడ్డిని విడిచి కొన్ని పశువులు ఒకటి నొకటి గెదుముకుంటూ చెంగ లిస్తూ ఆడుకొంటున్నాయి. ముసలి ఎద్దు సయితం లెంకలేసి పుట్టలు చిమ్ముతూ ఎర్రమట్టి కొమ్ములకు, ముఖాలకు పూసుకొని వీరోత్సాహంతో ఉన్నాయి. అన్ని కాలాలు తెలిసిన వాటిలాగా, సంతోషం,

విషాదం లేనట్టుగా, తమకీ సందడి పట్టనట్టు బిడ్డలు వాగులో అక్కడక్కడ తేలిన తుంగ గడ్డలను బరుకు బరుకున పీక్కుతింటున్నాయి. వాగొడ్డు ఎర్ర సెలుకలనుండి అక్కడక్కడ పురుగులు లేసి తిరుగుతున్నాయి. ఆరుద్ర పురుగులు నేలమీద పాకుతున్నాయి.

అదిగో అలాంటి వాతావరణంలో తూర్పు దిక్కు సూర్యుడు ఉదయించాడు— సూర్యునితోపాటు కిరణాలలాగా ఘజాలమీద నాగశైత్తుకొని, కొడవళ్లు, గొడ్డండ్లు, తట్టలు బట్టుకొని నేల ఈనినట్టుగా జనం ఎర్రసెలుక వేపు వచ్చారు—

నాగండ్ల వాళ్లు నాగండ్లు సెలుకలో దించి తాళ్లు సరివేస్తున్నారు. స్త్రీలు కొంగులు నడుములకు చుట్టి రాళ్లురప్పలేరుతున్నారు— పెయిమీద అంగీలు లేనివాళ్లు కొందరు నోట్లై మొక్కిసుట్టలు ఆవలపారేసి పాత గుడ్డపేగులు తలలకు చుట్టి పగ్గాలు విప్పుకొని అడవి అంచు ఎడ్లను పేరుపేరున పిలుస్తూ ఎడ్ల ముక్కుదాళ్ళకు పగ్గాలు కట్టి నాగండ్ల దగ్గరికి తీసుకొచ్చారు. కానికి మొక్కి కొందరు ఎడ్ల మెడల మీద కాని ఆనించారు. నాగండ్లు నిలబడ్డయ్యే—

ఎర్రతేలులాంటి ఎల్లయ్య ఎక్కన్నో నాలుగు టేకు పెండెలు విరుసుకచ్చాడు— ఎల్లయ్య భార్య ఒళ్ళె నుంచి నాలుగు ఎర్రజెండలు తీసింది— ఎల్లయ్య కొయ్యలకు జెండాలు తగిలించి నాలుగువేపుల నాలుగు పాతివచ్చాడు.

బుర్రమీసాల బుచ్చిలింగం అందరిని ఓపారి తేరిపారచూసిండు. అతని మనుసులో వాగులోని ప్రవాహంలాగా చూటలులేని సంతోషం పోబెత్తుతోంది— కుర్చెకట్టై చేతబట్టి కోండ్రలు గీసిండు— పొట్టి

లాలయ్య ఓడిగట్టుకొని గుట్టకు మొక్కి నెలుకకు మొక్కి ఆటెన్క-
తూరుపుకు మొక్కి ఇత్తనం జల్లిండు.

ముందటి నాగలి కదిలింది. కర్రు కన్నున భూమిలోనికిదిగింది-
ఎడ్లు తోకలు ఆడించినయ్. ఒకటెన్క ఒకటి— ఒకటూ రెండా
ముప్పయి నాగండ్లు కదిలినయ్.

బర్ల దగ్గర నంకల కట్టె ఆనించుకొని ఓటుగాలు మీద నిలు
చున్న బర్ల ఓదన్నకు గిదంతా చిత్రంగా కనిపిస్తోంది. పూరేడుపిట్ట
కళ్లలాంటి కళ్లు చికిలించి నాగండ్లవేపు చూసిండు. బర్రె పెయ్యిలాంటి
పెయ్యిని గీతలుబడ బరబర గోకిండు. నెత్తి పునుక్కున్నడు. బర్రె
పెదిమిల్లాంటి పెదిమలు ఎందుకో వనికనయ్. ఎందుకో పూరేడుపిట్ట
లాంటి కళ్లలో నీళ్లు తిన్నయ్. అతనికి తన చిన్నతనం, వయసు, స్వంత
భూమి, భార్య, పిల్లలు యాచికొచ్చారు. ఆ వెనువెంటనే తాను నాగలి
బట్టి దున్ని దోకిన రోజులు కళ్లముందు మెదిలినయ్. అప్పుకింద భూమి
పోయిన దినం. బాలెంత రోగమచ్చి భార్య పోయిన దినం. పసిపోర
గండ్ల ఎంచేసుకొని బతికిన దినాలు— పసిపోరగండ్ల తన చేతులతోపే
మట్టిల కప్పిన దినాలు. తన చేతికి కట్టె వచ్చిన రోజు. ఊరి బర్లకాప
రిగా మారిన దినాలు— అన్నీ గుర్తుకొచ్చాయి. అట్లా ఎంతసేపు నిల్చు
న్నదో ఓదెలుకు గుర్తులేదు.

తూర్పుదిక్కు సూర్యుడు చురచుర మంటున్నాడు. ఆకాశంలో
మబ్బులు కుదురుకుంటున్నాయి. నేలంతా పొగచూరినట్లుగా దువ్వెన
పురుగులు లేచాయి. బర్లు నీళ్లలో పన్నయ్. ఎక్కడో తీతువ పిట్ట
అరుస్తున్నది—

పిల్లలు బరిబాత వాగొడ్డుకు ఎండ్రీకిచ్చలు, జిమ్మలు పడుతూ, కొందరు ఈదుతూ, కొందరు ఇసుకలో పొర్లుతూ కేరింతలు కొడుతున్నారు—

పిల్లల మీది నుండి దృష్టి మళ్ళీ నాగండ్ల మీదికి మలిపాడు— కండ్లు నిలబడి పోయాయి. ముఖం మీద ఎవరో రూడిచ్చి గుద్దినట్టుగా కమిలిపోయింది. ఆదరాబాదరా గెంటుకుంట గెంటుకుంట అవలి ఒడ్డు నుండి ఈవలి ఒడ్డుకు దాటి గెంటుకుంట గెంటుకుంటనే పరిగెత్తాడు. కాళ్ళకు రాళ్లు తాకుతున్న లక్ష్యంలేదు—

ఓదెలు నాగండ్ల దగ్గరికి చేరుకునేసరికి నాగండ్లన్ని ఆగిపోయినయ్యే. ఎడ్లు సిర్రుబుర్రులా డ్టన్నయ్యే— పిల్లాజెల్లా, ఆడోల్లు, మొగోళ్లు అంత ఒక్కకాడికి జేరి పోయిండ్లు— ఎవలేం మాట్లాడండ్లో ఎవలికిన బడ్డలేదు—

మందిని తొలగించుకొని మూరి లోపలికిబెట్టి ఓదెలు చూసిండు— మందిల ఏడుగురు పోలీసోల్లు తుపాకులెక్కుబెట్టి మొరిగే శునకాల్లా మొరుగుతున్నారు— వాళ్ళ మధ్యలో దర్జాగా నిల్చున్న అమీన్ సాబ్ పిస్తోలు పట్టుకున్నాడు. అతనిపక్క ముత్యంరావు దొర ముఖం మాడ్చుకొని నిల్చున్నాడు. అతనిపక్క పట్వారి గోపయ్య సెయ్యెత్తి అంతూ పొంతూ లేకుంట తీడ్డండు—

కాసేపు సంగతేందో వోళ్ళపల్లె—

అంతలోకే “మాకెలవుడా మూర్ సాలెకుమూర్—” యస్. ఐ. అరిచిండు—

పచేర్—పచేర్—బరిబాత పెయిలమీద లాకీదెబ్బలు— పిల్లలు ఏడుస్తున్నారు. స్త్రీలు శాపనార్థాలు బెడుతున్నారు— కాని ఎవలు కదలరే—

ఓదెలు బుర్రమీద లాతీదెబ్బ-ఎడంచేత పునికిచూసుకున్నడు. నెత్తురు కూడా కమిలిపోయి పిడుదునెత్తురై పోయింది. కాని అంతరంగంలో కోపం ఎర్రగా రవులుకుంటోంది. ఆదెక్కడికోపమో? ఏన్నేండ్ల కోపమో? ఎవరి కెరుక?

“ఆపుండ్లి”

లాతీలాగినయ్—

“అరె హుర్రామ్ కెబచ్చె- గీభూమి మీదిగాదు—

ఉత్తపున్నానికి దెబ్బలెందుకుదింటరు బే- నడువుండ్లి — ఎల్లి పొండ్లి—లేకుంటె మాదెర్ సోద్ ఒక్కొక్కన్ని పిట్టనుగాల్పినట్టుగాల్పి కాకులకు గద్దలకేత్త-” యస్.ఐ.

“ఒరే లంజకొడుకుల్లాలా- మీయమ్మలకుక్కల్ నాకుమీకు ఎప్పుడో సెల్లుబాటయ్యింది- ఎండకాలం పనులు బందుజేసి నాయేం బీక్కున్నరు—మీఎనుకున్న పార్వాలూ, మీరూ నారోమం బీకలేరుర్రా— నేనేతలుసుకుంటె మసిరామసి జేసిపారేత్త” ముత్యంరావుదొర—

“వారీ గిదేంనాయెంరా? మందిభూములు దున్నుకోసు పాపమా? పచ్చిభూతర్రా ఇయ్యల్ల సేండ్లమీనబడి దున్నుకుంటరు— రేవు ఇండ్ల మీదిపడి దోసుకుంటరు— మనూల్లె పోలీసోల్లండగనే గింతపని కెత్తు కుంటిరి. లాపోతెనా మాయిండ్లకగ్గి తల్లబెట్టి పేలాలేరుక బుక్కుతరు” గోపయ్య.

“నీబాంచెనాతె నీపేరుదల్చుకుంటె బుక్కెడుబువ్వన్న దొర్కడి” కొండమ్మ చేతులు మెటికలిరిసింది.

ఓదెలు పెదిమలు వనికినయ్.... ఏదోచెప్పాల్సని నోరుతెరిసిండు
కని ఏది చెప్పలేక పోయిండు—

“మీ సంఘపెద్దెవడరా?” అమీసు గర్జించిండు

ఎవలూ మాట్లాడలేదు—

“ఇక్కన్నుంచి కదులుండ్లి— ముదుగాలు గ జెండాలు పీక్క
రాండ్లి— నక్కలై టు నాకొడుకుల తానాకు పట్టుకపోత—”

పోలీసులు జెండాదిక్కు కదిలిండ్లు—

ఎల్లయ్య పరుగందుకున్నడు— జెండాకొయ్యదగ్గర నిలుసున్నడు—
పోలీసోడు తుపాకిమడమతోటి ఎల్లయ్యను అంచిగుద్దిండు—

జనంలోకదిలిక— పోలీసుల సుట్టూగిరేసుకున్నారు—

“ఇవర్దార్ జెండాలు ముట్టుకున్నరో గీడనెత్తురుదొల్లాలె—”
ఎవడో ఛాతిబాదుకుంటూ గొంతు తెగిపోయేటట్టు అరిచిండు.

అమీన్ పిస్తోల్ గాలిలోనికి పేల్చిండు— దొరకండ్లల్లో కూసంత
బెదురు—గోపయ్యకాల్లు పసుకుతున్నాయి—

జనంలో హాహాకారాలు మిన్నుముట్టాయి— ఒకపోలీసోడు జండా
అందుకున్నడు ఆన్నిజనం చుట్టేసిండ్లు— “ఒకటి-రెండూ—మూడు—”
అమీన్ బండగొంతుతో అరుస్తున్నాడు.

తుపాకులు మొరిగినయ్.

ఒకస్త్రీ నాగటిచాల్లల్లోపడి గిలగిల తన్నుకుంటుంది. కడుపుల
నుంచి కార్తన్న జీవరక్తం ఎర్రగా నాగటిచాల్లో పారుతోంది. ఎవరో

యస్.ఐ. మీద దునికిండు. పిస్తోలు వేలింది. ఇంకొకడు ఎర్రమట్టిలో తస్సుకున్నడు.

ఆకాశంలోకి రాళ్ళులేసినయ్. కాని తుపాకులముందు రాళ్ళు నిలువలేదు. అట్లా మరో ఐదు నిమిషాలు తుపాకులు మొరిగినయ్. అడివి ప్రతిభ్యనించింది. చెట్లు పుట్టలుబట్టి జనం ఉరికిండ్లు. ఆఖరుకు ఎల్లయ్య ఓదెలుతోసహా పదిమంది పురుషులు, నలుగురు స్త్రీలు, నలుగురు పిల్లలు దొరికారు.

వాళ్ళందరిని తుపాకులు ఎక్కుబెట్టి నడిపిస్తూ వాగువాటించి ఈవలొడ్డు తీస్కచ్చిండ్లు

నెత్తిమీదికి పొద్దచ్చెట్లాల్లకు పోలీసువ్యాన్ బుర్రుమన్నది.

సగండున్నిన ఎర్రసెలుకలో ఇంకా మూడు ఎర్రజండాలు రెపరెపలాడుతూనే ఉన్నాయి.

ఆరాతంతా నిరాయుధులైన బందీలను తాళ్ళతో మట్లకు కట్టేసి కొట్టవలసిన వాళ్ళంతా కొట్టారు. పిల్లల లేతశరీరాలమీద యస్.ఐ. కొట్టాడు, తన్నాడు. స్త్రీలమీద అమానుషకృత్యాలు అన్ని జరిపారు. పురుషుల శరీరాలు నెత్తురు ముద్దలై పోయాయి.

అయినా ముత్యంరావుకు కసితీరలేదు. నిరుపేదజనం సంఘం బెట్టుకున్న నాటినుండి సంఘంబలపడినదానిగా బలపడిన కసి కోపం చల్లారలేదు— గోపయ్య ఆ రాతంతా తాగుతూ ముత్యంరావుకు ఏదో చెప్పతూనే ఉన్నాడు. అమీన్ పెట్టాల్సిన కేసుల గురించి తల వట్టుకున్నాడు—

బ్రాందీసీసాల మధ్య ఆలోచనలు సాగినయ్యి. క్యాంపు పోలీసులు రాత్రి ఊరుమీద పడ్డారు. ఇల్లిల్లు గాలించారు. గడుక కుండలు పగుల గొట్టారు. నిశిరాత్రి ముసలివాళ్ళు ఏడుస్తుంటే ఊరంతా గస్తీ తిరిగారు. ఆ రాత్రి ఎల్లయ్య గుడిశెతో పాటు మరి నాలుగు గుడిశెలు కాలి పోయాయి—

తెల్లారి నెత్తురు ముద్దలై దొరికిన వాళ్ళను వ్యాన్లెక్కించి సబ్ జైలుకు పట్టుకపోయారు.

కోర్టు గదిలో ఫ్యాసు గద్దలా తిరుగుతోంది.

ఎత్తుగద్దె కుర్చీమీద జడ్జి అసహ్యంగా ముఖం పెట్టి కూర్చున్నాడు. అతను నల్లగా నున్నగా గొరిగిన మీసం గడ్డంతో తాటిపండు తీరుగున్నాడు. ఎత్తుపొట్ట, ఎర్రగా ఎద్దుకండ్లలాంటి కళ్ళు—

అతని టేబుల్ ముందు ముసలిగుమసా అదేపనిగా రాస్తున్నాడు వంచిన తల ఎత్తకుండా.

జడ్జి నెత్తిమీద గాంధీ ప్రశాంతంగా ప్రపంచంతో తనకేమీ సంబంధం లేనట్టు, అహింస నవ్వులు నవ్వుతున్నాడు.

జడ్జికి కుడివేపు అందంగా బైండుచేసిన పాపాల రికార్డులు, లా పుస్తకాలున్నాయి. వాటి మీద బంగారంగు అక్షరాలు కొట్టొచ్చి నట్టు రాసున్నాయి—

జడ్జి టేబుల్ కు కొంతదూరంలో పెద్ద కర్ర టేబుల్. దానిముందు నల్లగొస్తల లాయర్లు అసత్యాల వైళ్ళు అతి జాగ్రత్తగా పట్టుకొని కూర్చుండి అవసరంలేని విషయాలు గుసగుస లాడుతున్నారు.

పక్కగదిలో పి.పి.ఓ. లక్ష్యణ్ రావు, డియన్ పితో మాట్లాడుతున్నాడు.

జడ్జి బెల్లు మోగించాడు— కోర్టు జవాను బయట ఏదో పేరును బొంగురు గొంతుతో పిలిచాడు—

పి.పి.ఓ. పరుగెత్తుకొచ్చాడు—

ఆ తరువాత అమీన్ ఇద్దరు పోలీసులు వెంటరాగా కాసంత బెదురు ముఖాలతో మాసిన గుడ్డపేగుల రైతులు, రైతుస్త్రీలు, నలుగురు పిల్లలు ప్రవేశించారు. ఎల్లయ్య దోనెక్కాడు— అతనివెనుక ఓడెలు— అందరు వరుసగా నిలుచున్నారు.

లాయర్ల ముఖాలల్లో అసహ్యం చూపు కడుతోంది—

పి.పి.ఓ. గొంతు నరిచేసుకొని ఉత్తగనే గాలిపంఖ వేపు కాసేపు చూసి అలవోకగా కత్తిరించిన కుడిమీసం మీద గోక్కాని రైతులను చూడకుండానే జడ్జిని చూశాడు—

జడ్జి రైతులను చూశాడు—

పి.పి.ఓ. కాదిదాలు బల్లమీద పడేసి కొంచెం ముందుకు నడిచి—

“యువరానర్” అని కాసేపు గుర్తుకు తెచ్చుకోను ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లు నటించి— పక్కగదివేపు— ఓరకంట చూసి అక్కడ గ్లాస్కో ధోవతి తచ్చాడడం, కరుకుబూట్లు కదలడం గమనించి సంతృప్తిపడి, కొత్త ఉత్సాహంతో ఈవిధంగా వాదించాడు—

“ముద్దాయిలు చూడడానికి చాలా ఆమాయకంగా, నిరుపేద వాళ్ళుగా కనిపిస్తున్నారు. యువరానర్ — అదంతా పైపైనటనే. వాళ్ళ గురించి మనము తెలుసుకుంటే లోకంలో ఎంతటి క్రూరత్వం, అన్యాయం తాండవ మాడుతున్నదో మనం అర్థం చేసుకోగలం— ముద్దాయిల గురించి చెప్పేముందు కొంత ఆ గ్రామం గురించి తెలుసుకోవాలి. రాజకీయంగా కూడా ఈ కేసు చాలా ఆసక్తికరమైంది.

నక్కల గూడెం 1976 దాకా ప్రశాంతంగా ఉన్నది. అక్కడ ఎవరి పనులు వాళ్ళు చేసుకుంటూ. అనివార్యంగా తలెత్తిన చిన్నచిన్న తగువులు వాళ్ళలో వాళ్లకు సర్దుబాటు చేస్తూ. వీళ్ళను కన్నబిడ్డలుగా ముత్యంరావుగారు చూసుకునేవారు. గతంలో ఈ ఊరినుండి ఒక్క కేసు కూడా కోర్టువారిదాకా రాకపోవడం గుర్తించాలి.

అలా ఉండగా ఇదిగో ఈ కేసులో మొదటి ముద్దాయి నక్కల ఎల్లయ్య దేశ విద్రోహ, సంఘవిద్రోహ శక్తులతో చేతులు కలిపాడు— అలాగా బాహుటంగానే నక్కలైట్లు (కమ్యూనిస్టులు) ఊళ్లోకి రావడం మొదలయ్యింది— మీటింగులు, ఉద్రేక పూరితమైన ఉపన్యాసాలు, రెచ్చగొట్టే పాటలు మామూలైపోయాయి— ముత్యంరావుకు ప్రజలకు మధ్యనున్న సంబంధాన్ని నక్కలైట్లు ఆ విధంగా విచ్ఛిన్నంచేసి ముత్యం రావుగారికి వ్యతిరేకంగా జనాన్ని రెచ్చగొట్టారు.

మొదట ఇక్కడున్న వాళ్ళంతా అలా ముత్యంరావుగారికి వ్యతిరేకంగా తయారయ్యారు. ఉద్దేశపూర్వకంగా కూలిరేట్ల గురించి తగాదా పడ్డారు. ముత్యంరావుగారు కూలిపెంచారు, దానితోని ఊర్కోక ఏదో సాకుతోటి ముత్యంరావుగారి ఇంటిమీదికి దాడికి వెళ్ళడం ఆయనను చంపుతామని, కొడుతాసుని బెదిరించడం మొదలయినది. తేది 20 జన

వరి 1978 ఒకమారు కర్తలు, కత్తులు గొడ్డండ్లు ధరించి ముత్యంరావు గారి ఇంటిమీద మొదటి ముద్దాయి ఎల్లయ్య నాయకత్వంలో దాడిచేసి- ఇంట్లో ఫర్నిచర్ విరగొట్టారు. తేది 2-2-78 నాడు అతని మక్కజొన్నపెరడు సర్వనాశనం చేశారు. ఇంకా వశువుల నెత్తుకపోయారు పంటలు నాశనం చేశారు. పడారిగోడ కూలగొట్టారు. గడ్డి, చొప్ప దాన్యం ఏది దొరికితే అది వట్టుకపోయారు. ఇలాగా యువరానర్ నేను చాలా సంఘటనలు చెప్పగలను. ఇవి మచ్చుకు కొన్ని మాత్రమే”

“అన్నాలెందోరా! పచ్చులసొంబోల్లందోరా! మామీన్నేపడి కొట్టిచ్చిండుదోరా” ముసలివెంకయ్య చేతులు జోడించి పదేపదే మొక్కాడు.

“ఆడర్-ఆడర్-” జడ్డి సుత్తై జల్లమీద కొట్టాడు. పి.పి.ట. రాసేపాగి-

“అలాంటి పరిస్థితిలో తన కుటుంబం ధన, మాన, ప్రాణ రక్షణకోసం పోలీసులకు, ప్రభుత్వానికి తనగోడు చెప్పుకున్నాడు. ఫలితంగా పోలీసులు ఆ ఊళ్ళో క్యాంపుబెట్టారు.

“అవద్దం- మమ్ముల సర్వనాశనం సెయ్యటానికి తీసుకచ్చిండు దోర” లక్ష్మి- మళ్ళీ జడ్డి మూలిగిండు. కర్త సుత్తై శబ్దం.

“యువరానర్: అన్నిటికి తెగించిన ఈ సంఘవిద్రోహ శక్తులకు పోలీసులన్నా లక్ష్యంలేదు. 1979 జూన్ 21న మొత్తం ఊరు ఊరంతా కలిసి ముత్యంరావుగారి ఇరువై ఎకరాల చెలుకలో ఎర్ర జండాలు పాతి అక్రమంగా దున్నుకోవడం సాగించారు. అది తెలిసి ముత్యంరావుగారు, యస్.ఐ. కొందారెడ్డి, మరి ఏడుగురు పోలీసులు

చెలుక దగ్గరికి వెళ్ళారు. యస్.ఐ. కొండా రెడ్డి నచ్చచెప్పడానికి ఎంతో ప్రయత్నం చేశాడు. కాని జనాని విననివ్వరే—ఎల్లయ్య తూలనాడుతూ జనాన్ని రెచ్చగొట్టాడు. ఫలితంగా జనం రెచ్చిపోయి పోలీసులమీద ముత్యంరావుగాలమీద పట్వారి గోపయ్యమీద రాళ్ళతో దాడికి సిద్ధమయ్యారు. పైగా చుట్టూ చక్రబంధంగా నిలబడి ముల్లుకర్రలతో దాడి చేయడానికి సిద్ధపడ్డారు. తప్పని నరైన పరిస్థితిలో లాఠీచార్జి చేయవలసి వచ్చింది. ఆ తరువాత కొంత ఘర్షణ తరువాత గుంపు చెదిరిపోయింది. పరిస్థితి చక్కబడ్డట్లుగానే కనిపించి పోలీసులు, ముత్యంరావుగారు వెనుకకు తిరిగి వచ్చారు.

కాని ఆరాత్రి ఎల్లయ్య నాయకత్వంలో మళ్ళీ దాదాపు 500 మంది జమై ముత్యంరావుగారి ఇంటి మీదికి దాడి చేశారు. తనకు రక్షణగా ముత్యంరావుగారు ఉంచుకున్న బైరి రాములు, బందెల లింగయ్య ఇండ్లు కాలబెట్టి - ఊరంతా భీభత్సం సృష్టించారు. పోలీసులు జోక్యం చేసుకొని ఈ టోనులో నిలబడ్డ వ్యక్తులను అతికష్టం మీద కస్టడీలోకి తీసుకోగలిగారు....”

“మోసం—దగా” వెంకటి అరిచిండు. ఎవరో అతని నోరు మూసిండ్లు.

“ఈ విధంగా మొదటి ముద్దాయి ఎల్లయ్య, రెండవ ముద్దాయి అంకం నాగమల్లు నాయకత్వంలో ముద్దాయిలు మరి నాలుగు వందల మంది కలిసి గృహదహనాలు, దోపిడి, ఆస్తినష్టం, పరువునష్టం. మొదలగు అకృత్యాలే కాక ముత్యంరావుగారిని చంపడానికి ప్రయత్నం కూడా చేశారు.

కావున ముద్దాయిలు 197, 307, 144. ఇండియన్ పీనల్ కోడు ప్రకారంగా శిక్షార్హులు.

కోర్టువారు విచారించి న్యాయం చేయగలరని, ముత్యంరావు గారికి ప్రాణ, ధన, ఆస్తిరక్షణ కలిగించగలరని కోరుతున్నాను....”

పి.పి.ఓ. నుదురుకు చెమట పట్టింది. తెల్లటి కర్చీఫ్ తో నుదురు తుడుచుకొని కుర్చీలో కూలబడి పోయాడు.

కాసేపు గాలి స్తంభించి పోయింది.

ముసలయ్య వసుకుతూ బిగుసుకపోయి నిలుచువృ వాడల్లా పిట్టలా నోరుతెరచి—

“మా బతుకులు సూసెటోల్లెవలు లేరుదొరా : ఎంటికెలున్న కొప్పు ఎటు ముడిసినా సక్కంగనే ఉంటది బాంచెన్— గరీబోడు వీడిసేసిన తప్పే. నీ బాంచెన్ దొరా : సానా ఏండ్లనుంచి దుర్జెట్ట బతుకులు బతికినం. పసురాల తీర్గ— కొడితె పడ్డం తిడితె పడ్డం— నోరెత్తలేదు. గుడ్లల్ల నీల్లు గుడ్లల్ల గుక్కుకున్నం. మా కడుపునొప్పేం దని ఏ నర్కారు అడుగలేదు. ఓట్లచ్చినయని ఇల్లిల్లు దిగ్గినోల్లు మళ్ల మా మొఖం సూల్లే. మేమెన్ని బాధలు పడ్డమో ? గ పరమాత్ముని తెరుక—”

“పరమాత్ము డనేటోడే ఉంటె మన బతుకులు గిల్లెందుకు తెల్లారిపోవు” లక్ష్మి గునిసింది.

“సనరాదేపిల్లా : అడున్నడో ? ఉంటె ఏడ తాగిపన్నడో మన కెందుకు— గ అకీలుదొర ఎన్నెన్ని పుండకోరు మాటలు మన మీన—

పుట్టిచ్చి సెప్పిండు ? ఇన్నరుగదా ! మనకట్టం సుఖం మనం సెప్పు కుందాం -" ముసలయ్య కసిరి కొంచెం ముంగటికి జరిగిండు.

"నాకా బాంచెన్ కానూనైర్కలే. మాటనెనుక మాట ఇలవరిసె బెట్టి మాట్లాడరాదు. పనిసేసి బతికినోన్ని బాంచెన్. మాటలుసేసి బతికినోన్ని గాదు. కాలం సూడవోతె నోరున్నోసిదే ఊరంటంది. తమరు అరన్నం దింటరు బాంచెన్. గ అడ్లగింజలు బురదలనుంచి తీసేటందుకు మేం పడే కట్టం ఏంజెప్పాలె బాంచెన్. గట్ల కట్టపడి గ అరన్నాలడుగులే బాంచెన్. కాసన్ని గంజినీళ్లు దొరికితె గదే పర మాన్న మనుకున్నం. కని మావూరి దొరకు మమ్ముల గట్ల సుత బతక నియ్యటం ఇట్టం లేదు బాంచెన్. కడుపుకు సాలక కములమడిగినం. మేం నెత్తురు దారవోసి బయలు సేసుకున్న సెలుకలు కట్టా సేసుకోకుం డన్నం. మమ్ముల గొడ్లను గొట్టినట్టు కొట్టకన్నం. మా ఆడోల్ల మనుషుల తీర్గ సూడుమన్నం. ఏం జెప్పాలె పెద్దొర. మేం సెప్పరాని బాధలు బడ్డం - సెప్పుకుంటె మానంబోద్ది సెప్పుకోకుంటె పానంబోద్ది -

మేం ఇగ గట్ల బతుకలేం అనుకున్నది తప్పయింది - మామీద కోతుకం బెట్టుకున్నడుదొర -

ఇవ్వార్దనుక అకీలు దొర మేంసెయ్యని తప్పుల గురించి సానా చెప్పిండు - పోలీసోల్లు, దొర సేసిన తప్పుల గురించి చేప్పలేదు - మా"

"ఓ ముసులోడా! గీడ గయ్యన్ని సెప్పేంలాభం - నీ గుడ్డపేగు లోని మాట లెవలింటరు?" ఒకపడుసోడు -

వకీల్లు ఆనాసక్తిగా ముచ్చెట్లు బెట్టుకుంటున్నారు -

ముసులోడు అదేపనిగా ఏదో చెప్పుతున్నాడు జడ్డి మధ్య మధ్య బల్లమీద కొడుతూనే ఉన్నాడు—

చాలాసేపటి నుండి ఇదంతా చూస్తున్న బల్ల ఓదెలుకు ముఖమంతా ఎరుపెక్కింది. పెదిమలు అదురుతున్నాయి. కొంచెం కుడిపక్క నుండి చొల్లుకాడుతోంది. అతను గట్టిగా సరాయించి.

“దొరా! గియ్యన్ని నెప్పేంలాభం. నాదొక్క మాటున్నది కూనంత వున జెట్టుండ్లి. ఆయింక తమరు చేసేది చెయ్యిండ్లి” ఈ గొంతుకొత్తగున్నది.

వకీలు ముచ్చెట్లాపిండ్లు.

“అకీలుదొర మాదొర పచ్చాన సానా చెప్పిండ్లు. గయ్యన్ని కాదని మావోడు బారతం చెప్పకొచ్చిండు. అకీలు నెస్సిన సంగతులు కాదని మేమంత మొత్తుకున్నా తమరి ముంగటికి సావ్వాలు దెత్తరు.

అకీలుదొర మమ్ముల దొంగలన్నడు అంగలన్నడు. లపంగులన్నడు. పానాలువీసే కటికోల్లన్నడు. అంతేకాదుఅకీలుదొర....”

పి.పి.ఓ. కండ్లు పులపొడిసిండు.

“మేం దొంగలమే దొరా! అకీలు దొరన్నట్టు మేం దొంగలమే అయ్యుంటే మా పెయిమీన అంగిలేకుంట నారపడి దొరపడి నరిగపడి గిట్ల మీ ముంగట నిల్వోకపోనే పోదుము. గీ దేశంల మనకండ్ల ముంగట దొంగతనం జేసేవోడు ఒకడు. గుప్పు చాపుగ కిందికుండ కిందుండంగనే మీదికుండ మీదుండగనే నడిమికుండ తప్పవీ నెవోడు

మరొకడు. అగో గాడు బాడుపడిపోతండు. పదేండ్లకింద నా దగ్గర అయిదెకురాల అవ్వల్లర్ల పెరడుండె. గదేమయిపోయింది. దొర పెరల్ల గల్పిపోయింది. దొర దొరే మల్ల నేను దొంగనయిపోయిన. నా సంసారం పోయింది. ఇల్లుబోయింది, పెండ్లాం నచ్చింది, ఆఖరుకు పోర గండ్లసుత బతికిచ్చుకోలేకపోయిన, గీ ఈడుల నేను కట్టెబట్టుకొని బర్లకాసి బతుకుతున్న, దొర నా కండ్ల ముంగట ఏటకేట పెరిగిపోయిండు. ఇరవై ఎకరాలోడు నూరైకరాలోడయ్యిండు. ఎకరం అరెకర మోడు మల్లెగల్పిపోయిండు. మల్లెగల్పినోడు దొంగ పెరిగిపోయినోడు, మా బతుకుల్ల మన్సుబోసినోడు దొర.

మేము సంఘంబెట్టుకున్నం నిచ్చమే. గిందుల దాపుకంలేదు మాపుకంలేదు. ఆ మాటకత్తె నా తలమీనెంటికలన్ని దొరలకు సంఘాలున్నాయి. పారిటీలున్నాయి. కడుపుకు జాలదన్నం నిచ్చమే. మరి మాకేమిచ్చిండ్లు. తన్నులు గుద్దులు.

బతుకుదెరువు కోసం పరంపోగుల మావోల్లు నాగండ్లు గట్టిండ్లు. సెయ్యిబొమ్మ బెట్టుకోని మా ఊళ్ళెకచ్చిన తెల్లబట్టలాయిన బంజెర్లు. పరంపోగులు ఇప్పిత్తనన్నడు దొరగన్న. మేం దున్నుకుంటె దొంగలం. నచ్చలేట్లం.

ఆఖర్న మేం ఇండ్లు గాలబెట్టినమన్నడు. పంటలు ఖరాబు చేసిన మన్నడు.

దొరా! గీ సెత్తసూడుదొరా! మట్టి-మట్టిలబుట్టి మబ్బిదిని మట్టిల సుంచి పంటలుదీసేవోల్లం మేము. ఒక్కొక్క గింజకు ఎన్ని నెత్తురు దొట్లు అడుపుతమో లెక్కలేదు. మబ్బు మెత్తబడ్డకాన్నుంచి మామనుసు మెత్తబడ్డది. కర్ర ఏసుకుంటె మాకు పానంబడ్డది. మా రాకేత్తే

మాగుండెలు గుబగుబ లాడ్తాయి. దాన్ని పానంల పానంగా సాది సవ రచ్చనజేసి, కోసి కుప్పేసి ఇత్తులు జేతే బత్తాలుకుట్టిచ్చి ఎత్తుకపోయి నోడుదొర. ఉత్త సేతులతోని మిగిలిన మేం దొంగలం. గ పంటల సాదేనెనరే లేకుంటె దొరా మేం బండబారిపోతం. మాకేంరాకున్న మేం పంటల సాత్తనే ఉన్నం. గంత కట్టపడి మేం పంట బండిచ్చె టోల్లం కని నాశిడం చేసెటోల్లంగాదు దొరా! మా నెత్తురంత ధారవోసి పంటల బెంచినట్టుగనే దొరను పెంచినం. పసురాల బెంచినం, మా బతుకులు కట్టుకొని మీ సేవలు సేసినం. మేం ఒక్కొక్క పెల్ల పేర్చి ఇండ్లు గట్టెటోల్లం దొరా! కూలగొట్టెటోల్లంగాదు.

ఇక సంపెటోల్లన్నరు. గ తెగువే మాకుంటె దొర ఒక్కడు గింత మందిమీద ఎక్కివవారెట్ల జేత్తడుదొరా! నామట్టుకు నేను కోడిపిల్లను గోసెరుగ, నెత్తురు సూత్రై నాకండ్లు సిరుతలు గమ్మతయ్”

ఓదెలు పిచ్చోనితీరు చుట్టూ చూసిండు.

“మనమంతా నిలుసున్న గీ కచ్చీరు ఇల్లే ఉన్నదనుకోండ్లిదొరా! డంగులుగొట్టి, ఇటికలుజేసి మాడెంటికలు ఊసిపోంగ తట్టలుమోసి నీల్లు నిప్పులు దాగి దీన్ని కట్టినోన్ని కూలగొట్టు మనుండ్లి ఆడెంత ఇదయి పోతదో. ఆనిమనుసెంత సుమ్మర్లు సుట్టుకపోద్దో! గ కట్టందెల్వనోడు మూడు ఘడియల్ల సత్తైనాశిడం చేత్తడు.

మా పానాలు, మానాలు దీసిండ్లు, మా పంటలు ఎత్తుకపోయిండ్లు మా భూములు గుంజుకున్నరు. ఇండ్లు కాలబెట్టిండ్లు, సంపేసిండ్లు. మేం గ సత్తైనాశిడాన్ని సూడలేక ఒక్కటయినం.

మా నెత్తురును మేం సంపుకోం. కాని ఇంకొకడు సంపుతాంటే ఇగ సూడం. దొరా మేము అన్నిచీజ్ల తయారెజేసెటోల్లం. మిమ్ముల మీ బంగుళాల అన్ని....అన్ని-అన్ని మేమే తయారుజేసినం. అయ్యన్ని నాశనం చేతైమేం ఊకోము మమ్ముల మరేమన్న అనుండ్లి. నచ్చ లేటులే అనుండ్లి ఇంకేమన్నా అనుండ్లి. మాకేంపరువలేదు మానెత్తురు మరుగుతాంది దొరా!”

జడ్డి అసహనంగా కుర్చీలో నుండి లేచి ముఖం మాడ్చుకొని గొంతుచించి ఆడర్ ఆడర్ అంటూ అరిచిండు.

కేసు వాయిదా వేసినట్టుగా ప్రకటించి జడ్డి పక్కగదిలోకి వెళ్ళి పోయాడు.

పోలీసులు రైతుల చేతులకు సంకెల్లుతగిలించి వ్యానెక్కించారు.

ఎల్లయ్య ముఖం విప్పారించి. సంతోషంతో ఓదెలుసు కౌగి లించుకున్నాడు.

దూరంగా నిలుచున్న బక్కపలుచటి వ్యక్తైకడు పిడికిలెత్తి ఎర్ర పలాం చెప్పిండు. వ్యాను కదిలింది.

చేతుల వంకెల్లు ఒకటికొకటి తాకిస్తూన్నారు. ఆ శబ్దంతో ఎల్లయ్య గొంతెత్తి పాటపాడుతున్నాడు.

“మా రక్తంతో వృష్టిస్తున్నా

తిండిగింజలు కట్టుగుడ్డలు....

పెట్టుబడులతో దోచుకు దాచే....

ద్రోహుల గుండెలొ అగ్నికణములై....”

ఓదెలు ఇంకా పలవరిస్తున్నట్టుగా గొణుగుతూనే ఉన్నాడు.

“మా నెత్తురు, మా మాంసం, మా బొక్కలు, మా మూలుగు, మా బతుకు, మా సుఖం-కట్టం, చెమట, కన్నీలు మేం నాశిడం జేసుకుంటామురా?”

